

From: [REDACTED]
To: [REDACTED]
Subject: Cais am Dystiolaeth a Phrosiectau Fframwaith Datblygu Cenedlaethol
Date: 07 March 2017 23:55:29

Annwyl Syr/Madam

Ysgrifennaf atoch ag ymateb Cymdeithas yr Iaith Gymraeg i'r ymgynghoriad uchod.

Mae'r Gymdeithas yn credu bod gan gynllunio rôl bwysig i'w chwarae wrth gynyddu nifer y siaradwyr, yn unol â pholisi'r Llywodraeth, hyrwyddo ei defnydd.

Safbwynt y Gymdeithas, felly, yw y dylai'r Fframwaith nodi a rhoi sylw dyladwy i'r ffaith:

- bod y Gymraeg yn ystyriaeth berthnasol statudol ym mhob rhan o Gymru, yn sgil pasio adran 31 Deddf Cynllunio (Cymru) 2015
- bod y Gymraeg yn iaith swyddogol ledled Cymru yn sgil pasio Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011
- bod camau o fewn y system gynllunio y gellir eu cymryd i gryfhau cyflwr y Gymraeg, a hynny ym mhob rhan o Gymru
- bod ardaloedd lle mae'r Gymraeg yn brif iaith y gymuned yn hynod o bwysig i ffyniant y Gymraeg, fel nodir yn Strategaeth Iaith Llywodraeth Cymru "Iaith Fyw: Iaith Byw" a bod angen rhagor ohonynt os yw'r Gymraeg i ffynnu yn y tymor hir
- bod potensial gan bob cymuned i adfer neu ddiogelu'r Gymraeg fel ei bod yn dod neu'n parhau i fod yn brif iaith y gymuned: cysyniad sy'n ymhlyg yn ieithwedd y Llywodraeth wrth ddisgrifio'r Gymraeg fel iaith genedlaethol i bawb ym mhob rhan o Gymru
- bod y nod llesiant "ffyniant y Gymraeg" yn Neddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 yn berthnasol i bob rhan o Gymru

Argymhellwn y dylid sefydlu Continwwm Datblygu'r Gymraeg a fydd yn cynnwys pob ardal o Gymru ac yn anelu at gryfhau sefyllfa'r Gymraeg ym mhob rhan o'r wlad. Bydd y Continwwm yn categoreiddio pob ardal o Gymru ar wahanol lefelau. Byddai pob categori yn sicrhau y byddai awdurdodau cynllunio yn cymryd camau rhagweithiol i gryfhau defnydd y Gymraeg yn eu hardaloedd. Byddai'r dull yma o weithredu yn gweddu i bwyslais Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol o ran peidio amddifadu'r genhedlaeth nesaf, lle bynnag y maent yn byw, o'r Gymraeg. Mae'r Continwwm yn un cenedlaethol ac mae angen ei sefydlu dros Gymru gyfan.

Yn ogystal, awgrymwn fod gormod o bwyslais ar nifer llai o ddatblygiadau mawr yn y

gorffennol. Ynghlwm â nifer ohonynt, megis Wylfa B, roedd cynlluniau ar gyfer nifer sylweddol o dai, a fyddai felly yn hybu mewnfudo heb ddarparu gwaith i bobl o fewn eu cymunedau. (Awgrymir bydd nifer fawr o'r bobl sy'n gweithio yn Wylfa B yn dod o du hwnt i Ynys Môn a hyd yn oed Cymru). Yn lle hyn, mae angen datblygu economi mewn ardaloedd lle mae'r Gymraeg yn dal i fod yn iaith gymunedol drwy ddatblygiadau ar raddfa lai sy'n galluogi pobl i fyw a gweithio yn eu cymunedau eu hunain. Er mwyn hybu datblygiadau o'r fath, mae angen datblygu'r cysylltiadau trafnidiaeth o fewn Cymru, gan alluogi teithio'n hwylo rhwng y gogledd a'r de a throsglwyddo nwyddau, ar y ffyrdd ac ar y rheilffyrdd.

Rydym yn hapus i'r dystiolaeth hon gael ei gyhoeddi.

Yn gywir,

Tamsin Davies

Cadeirydd

Grŵp Cymunedau Cynadliadwy

Cymdeithas yr Iaith Gymraeg

Prif Swyddfa, Ystafell 5, Y Cambria, Rhodfa'r Môr, Aberystwyth, SY23 2AZ